

skulde være et omtrent lige Antal Indbyggere i hver Kreds; det fremgaar tydelig af Forhandlingerne, som det her ved første Behandling blev klart paavist, navnlig af det ærede Medlem for Njebenhavns 7de Valgkreds (C. Haage). Senere hen foreligger der mangfoldige Udtalelser, der vise, at det har været den almindelige Opfattelse af dette Forhold. Jeg kan saaledes nævne, at Mænd som Indenrigsminister Fønnesbech, den tidligere mængeaarige Formand her i Tinget, Bregendahl, afdøde Højesteretsassessor C. Rimestad og selv nuværende Medlemmer, s. Eks. de ærede Medlemmer for Viborg Amts 2den Valgkreds (Klein) og Njebenhavns 6te Valgkreds (Gab), flere Gange have udtalt, at det laa i Grundlovens § 32, at hver Kreds sit saa vidt muligt det samme Antal Indbyggere. Fra Venstres Side var der i Begyndelsen af Halvfjerdsene nogen Vælsen i saa Henseende, men efterhaanden blev ogsaa her Udtalelserne klare nok for, at man maatte have et saa vidt muligt lige stort Antal i de enkelte Kredse, og siden 1887 har Folketinget jo gentagne Gange vedtaget Forslag, som endog saa søgte at ramme en saadan Ligelighed i højere Grad, end det var Tilfældet med de af Regeringen stillede Forslag. Naturligvis kan denne Ligelighed ikke være fuldstændig matematisk, der maa være et vist Spillerum, som det ogsaa tit nok er blevet fremhævet, men da kun et saadant, som kan have sin Grund i særlige Forhold og navnlig da i de geografiske. Saa længe vi have et fælles Valgsted for en hel Kreds, er det jo ikke muligt at stæffe alle lige let Afgang dertil, og det ligger da nær, at de Valgkredse, som have en vid Udstrækning, saa et noget mindre Folketal end de, hvor Vælgkerne bo tæt ved Siden af deres Valgsted. En anden Sag bliver det naturligvis, hvis man her som i andre Lande skulde komme til at indføre skriftlig Afstemning i Kommunerne, saa vilde jo dette Hensyn falde bort. Selv Flertallet har ogsaa i sit Forslag anerkendt Betydningen af, at der saaledes i hver Kreds skulde være omtrent det grundlovmæssige Tal 16,000. I flere af de ny Kredse i Sjælland have de fulgt det, ja, ere endog saa gaaede hen imod et Par Tusinde Indbyggere derunder i en enkelt Kreds, men ved Siden deraf have de beholdt eller givet meget store Indbyggertal til andre Kredse, og det ikke blot i Njebenhavn, men ogsaa i tyndtbefolkede Egne af Sjælland. Der er ikke mindre end 79 Kredse, som have over 17,000 Indbyggere, og iblandt dem er der 41, som endog saa have mellem 20,000 og 25,000, ja, der er en enkelt Kreds, som har

over 28,000 Indbyggere, ligesom der jo ogsaa er enkelte Kredse, som allerede nu have et større Antal end det, de efter Grundloven kunde gøre Krav paa, men som ikke desto mindre efter Flertallets Forslag skulde have en Forøgelse ud over det Tal, de allerede have. Det er en ganske egen Maade at gennemføre Retfærdighed paa! I det hele har det ikke været Mindretallet muligt at se, at der har været fulgt faste Regler ved Gennemførelsen af denne Kredsomlægning, og er der noget Forhold, hvori saadanne faste Regler kunde være ønskelige, saa er det dog sikkert et Forhold, som saa stærkt berører de politiske Interesser, som en Kredsomlægning gør. Det kan ikke undgaaes, at naar saaledes enkelte Kredse begunstiges, medens andre tilsidejættes, vækker det Mistanke om personlige eller politiske Hensyn og fremkalder en Bitterhed, som i de tilsidejættede Kredse vil fornyes og forøges ved hvert Valg. Man kan have haft de bedste Hensigter, man vil dog alligevel komme til at se, at en saadan Vilkaarlighed baade med Hensyn til Medlemstallet og Kredsomlægningen vil have meget beklagelige Følger for vore Samfundsforhold i Fremtiden. Derfor gælder det netop i et saadant Forhold meget nøje at holde sig til Grundlovens Regler, thi for dem maa alle høje sig, selv om man i Djæbliffet finder, at de ere meget lidt tilfredsstillende, og kunde ønske dem forandrede. Det synes ogsaa, som om Flertallet selv har haft en Følelse af, at en Grundlovsændring dog kunde være nødvendig, hvis deres Forslag skulde blive af Væridhed. Det har i Betænkningen henvist til, at man en Gang kunde komme til en Grundlovsændring, men en saadan Grundlovsændring kommer jo, efter at dette Forslag er vedtaget, saa at sige for sent, thi for det første er jo dette Forslag, som jeg har paavist, i Strid med Grundloven og i sig selv uretsfærdigt, og dernæst vil en Grundlovsændring, naar dette Forslag vedtages, være aldeles overflødig; thi saa har man vist, at man kan ændre en Grundlovsbestemmelse ved en almindelig Lov, og saa vil man naturligvis ikke oftere gøre sig det Bøvær, at gaa den langsomme Grundlovsvej, men man vil da ty til den langt lettere Vej: blot ved en ny almindelig Lov at indføre de Forandringer i Valgkredsordningen, som man til enhver Tid kan ønske. I Virkeligheden er da § 32 givet til Pris, og man har aabnet Vejen for, at ethvert herskende Parti paa ny kan foretage Omlægning efter sin egen Fordel. Det er en saa farlig Vej, man derved aabner Afgang til, at man vel skulde vogte sig for at gøre det -- ikke mindst